

Indholdsfortegnelse - Bilag

Indholdsfortegnelse - Bilag	1
3.1 Status på KKR Midtjyllands klimastrategi	2
Bilag 1: Program for KKR Midtjyllands klimakonference	2
3.2 Status DK2020 for KKR Midtjylland	5
Bilag 1: Samarbejdsaftale om DK2020 Midtjylland.....	5
3.4 Godkendelse af Rammeaftale 2021-22	10
Bilag 1: Udkast til Rammeaftale 2021-22 til godkendelse.....	10

3.1

Status på KKR Midtjyllands klimastrategi

Program for KKR Midtjyllands klimakonference

Den 30. september 2020, klokken 13.00 – 15.30,
KulturCenter Limfjord, Sundsøre Salen, Skyttevej 12 – 14, 7800 Skive

Fra 12.30 Ankomst og sandwich

13.00 Velkomst ved formand for KKR Midtjylland, Torben Hansen og borgmester Peder Christian Kirkegaard, Skive Kommune

13.15 Oplæg om klimaudfordringen med et strategisk fokus ved Hans Sanderson, AU

Hans Sanderson giver overblikket over klimaudfordringen, ligesom Hans Sanderson understreger nødvendigheden af at måle på de samme indikatorer og på samme måde. Endelig kommer Hans Sanderson ind på nogle eksempler på klimaudfordringer som kommunerne med fordel kan samarbejde om.

13.45 Oplæg om DK2020 ved Inge Nilsson, CONCITO

Formålet med DK2020 er at bidrage til udviklingen af handlingsorienterede klimaplaner, som viser vejen til netto nul-udledning af drivhusgasser for kommunerne som geografiske områder senest i 2050, og som viser, hvordan kommunen vil tilpasse sig klimaforandringerne.

Inge Nilsson giver et indblik i hvad DK2020 er, og hvordan kommunerne kan arbejde konstruktivt med at udvikle klimaplaner.

14.10 Kaffepause

14.25 Oplæg om Grøn Vækst ved Lars Bach Jensen, DI

I dette oplæg fokuseres på Grøn Vækst set ud fra et virksomhedsperspektiv. DI giver konkrete bud på hvordan kommunerne – bl.a. via Erhvervshuset - bedst muligt kan understøtte virksomhedernes grønne omstilling.

14.50 Oplæg ved Søren Hermansen, Energiakademiet, Samsø

For at Danmark kan nå 70% reduktion af drivhusgasudledning inden 2030 er det nødvendigt at tænke på tværs af sektorer samt sikre befolkningens opbakning, når nye tiltag søsættes. Der fokuseres på klimapartnerskaber, borgernes rolle, kommunernes handlemuligheder og nødvendigheden af at kommunerne arbejder sammen om denne store opgave.

15.15 Opsamling – hvad skal KKR Midtjyllands Klimastrategi i hvert fald indeholde?

15.30 Tak for i dag

Seniorforsker **Hans Sanderson (PhD)**, Aarhus Universitet, Institut for miljøvidenskab og leder af AU's iClimate klima servicecenter.

Hans Sanderson har skrevet adskillige artikler og flere bøger angående klima og klimaudfordringer, senest en bog om klimatilpasning i Europa. Han har deltaget og ledt en række Europæiske projekter på området. Hans er den nationale ekspert til EU Kommissionens referencegruppe for Horizon 2020 og Horizon Europe klima og miljøområde siden 2017. Han var med til at udvikle EU miljøagenturets klimaportal. I 2015 var han formand for EU Kommissionens klimatilpasning konference som han også er med til at arrangere i 2021.

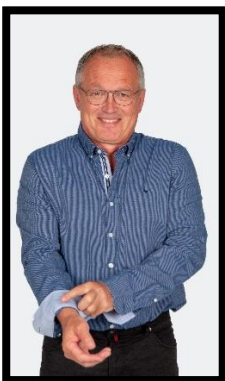
Inge Nilsson er seniorkonsulent i CONCITO.

Inge har i ti år arbejdet i centraladministrationen i Finansministeriet og Miljø- og Energiministeriet med bl.a. grøn beskæftigelse, grønne afgifter og miljøøkonomi. I en årrække var Inge en del af klimateamet i Københavns Kommune og arbejdede her med realisering af hovedstadens mål om CO₂-neutralitet i 2025. Hun havde særligt fokus på energiproduktion lokalt og regionalt, herunder vindmøller, grøn omstilling af fjernvarme og fleksibilitet i energisystemet.

Lars Bach Jensen, Fagleder for International energi- og klimapolitik i DI.

Lars har arbejdet med klimapolitik i en årrække i både centraladministrationen, i erhvervslivet og nu i DI. Centralt i arbejdet er koblingen mellem det europæiske og den danske klimaindsats. Lars har været involveret i udviklingen af EU's CO₂-kvotesystem, i arbejdet med at sammensætte en dansk klimalov og senest i klimapartnerskabsarbejdet, hvor fokus har været på at få klima, vækst og beskæftigelse til at gå hånd i hånd.

Søren Hermansen, Direktør for Energiakademiet, Samsø

Søren Hermansen har stor erfaring med at bringe borgere, virksomheder og offentlige myndigheder sammen om at finde gode løsninger på aktuelle klimaudfordringer. Desuden har Søren et godt indblik i kommunernes arbejde med klima og udfordringer med klimaplaner.

3.2

Status DK2020 for KKR Midtjylland

Samarbejdsaftale om DK2020 Midtjylland

Partnere

Region Midtjylland
Regionshuset Viborg, Skottenborg 26
8800 Viborg

og

KKR Midtjylland
Laksetorvet 1
8900 Randers

Baggrund og formål

Denne aftale skal danne grundlag for samarbejdet i Region Midtjylland mellem KKR Midtjylland og Region Midtjylland. Samarbejdsaftalen er en udmøntning af den nationale partnerskabsaftale hvor der står at "Den operative organisering i de enkelte geografier besluttet i samarbejde mellem KKR og regionen i den pågældende geografi, herunder også eventuelt valg af ekstern operatør."

Samarbejdsaftalen er formuleret med udgangspunkt i "Partnerskabsaftale om DK2020 – Klimaplaner for hele Danmark".

Samarbejdsaftalen skal understøtte kommunernes arbejde med en fælles metode og en faciliteret proces til at udarbejde klimahandlingsplaner, der er kompatible med Parisaftalens målsætninger. Endvidere skal aftalen sikre en udbygning og styrkelse af netværk på klimaområdet i Regionen, hvor klimaet står højt på den politiske dagsorden. Med aftalen udvikler vi i samarbejde et fælles netværk der styrker fælleskommunale og regionale klimakompetencer og sammen udvikler løsninger til gavn for klimavenlig udvikling i regionen.

Samarbejdsaftalen beskriver opgave- og rollefordeling mellem parterne. Herunder en beskrivelse af organisering for projektets gennemførelse i henhold til de beskrevne opgaver.

Formålet er at understøtte udbredelsen af DK2020 i de 19 kommuner i KKR Midtjylland.

Varighed

Samarbejdet gælder i udgangspunktet 3 år og træder i kraft den 16.09.2020 og løber frem til 30.06.2023.

Organisering af samarbejdet

Dato: 13. august 2020

Sags ID: SAG-2019-04892
Dok. ID: 2957674

E-mail: CHBO@kl.dk
Direkte:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

Regional politisk styregruppe

Den politiske styregruppe har ansvar for at sikre projektets politiske forankring blandt deltagerkommunerne og regionen. Regionsrådsformanden og KKR-formandskabet fungerer som politiske styregruppe, med kvartalsvise møder i regi af den eksisterende kvartalsmødestruktur.

Regional administrativ styregruppe

Den administrative styregruppe har det overordnede ansvar for projektets gennemførelse og skal løbende definere opgaver, roller, snitflader og praktisk udmøntning af projektet. Gruppen består af medlemmer på direktør/fagchef niveau.

Styregruppen består af fem repræsentanter fra fem forskellige kommuner, som de deltagende kommuner selv udpeger iblandt sig, samt 2 regionsrepræsentanter. Der kan desuden deltage sekretariatsmedarbejdere og medarbejdere fra KL/kommunerne og regionen.

Fælles projektsekretariat og arbejdsgruppe

Sekretariatet har ansvaret for at betjene den politiske og administrative styregruppe, samt den praktiske gennemførelse af projektet. Sekretariatet sikrer samtidig koordinering mellem den regionale og nationale del af projektet

Sekretariatet består af:

1-2 medarbejdere udpeget af Region Midtjylland

1-2 medarbejdere udpeget af KKR

I tilknytning til sekretariatet kan der, efter behov, etableres arbejdsgrupper bestående af kommunale og regionale medarbejdere. Arbejdsgrupperne bistår i opgavernes udførelse. Arbejdsgruppens medlemmer vil som udgangspunkt være ansat i den enkelte kommune og hos regionen, men knyttes tæt til sekretariatet ad hoc og med flyverpladser. Bemanding og ressourcer aftales løbende i den administrative styregruppe.

KKR Midtjylland ansætter en klimakoordinator som indgår i projektsekretariatet. Klimakoordinatoren tilknyttes Aarhus Kommunes klimasekretariat i en ankerkommunemodell.

Region Midtjylland ansætter tillige en DK 2020 klimakoordinator som indgår i det klimafaglige miljø i Regional Udvikling i Regionshuset i Viborg.

Med projektsekretariat på to lokationer er der behov for at der i projektsekretariatet arbejdes agilt, med opgaver rundt i hele den midtjyske geografi. Samtidig tilstræbes det at opbygge et godt fagligt miljø, med fokus også på et fysisk arbejdsfællesskab. Projektledelsen deles mellem de etablerede miljøer.

Samspil med "Klimaalliancen"

De 4 midtjyske kommuner der indgik blandt de første 20 DK2020 kommuner i Danmark (Aarhus, Randers, Lemvig og Samsø) bidrager med viden og erfaringer fra det arbejde der indtil nu er gennemført og indgår dermed på lige fod i ovennævnte organisering.

Dato: 13. august 2020

Sags ID: SAG-2019-04892
Dok. ID: 2957674

E-mail: CHBO@kl.dk
Direkte:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

Finansiering

Finansieringen vil være fordelt mellem regionen, KKR og Realdania. Region Midtjylland forventes at bidrage med 3 mio. kr., kommunerne i Midtjylland matcher en tilsvarende kommunal finansiering, heri vil indgå et årsværk til ansættelse af en tværgående klimakoordinator. Yderligere finansierer Realdania tiltaget med 2-3 mio. kr. pr. region. Realdanias finansiering af projektet bruges bl.a. til aflønning af CONCITO, der er den centrale videnpartner i projektet, til puljer til konsulentbistand, mv. Dermed er Realdanias finansiering ikke fordelt på den midtjyske geografi.

Kommunernes finansiering på 3 millioner kroner, fordelt over projektperiodens 3 år, går dels til ansættelsen af en klimakoordinator, dels til etablering af en ankerkommunemodell, samt til løbende tværkommunale aktiviteter og workshops. Klimakoordinatoren skal bl.a. varetage den direkte klimafaglige sparring og 1:1 vejledning af kommunerne.

Regionens finansiering på ligeledes 3 millioner kroner fordelt på perioden, anvendes dels til ansættelse af en klimakoordinator og dels til analyser, afvikling af arrangementer, peer learning, facilitering, materiale, data og analyser til understøttelse af klimahandlingsplanerne.

Klimatopmøde 2021

Der vil i projektperioden blive afholdt en række fællesarrangementer. Som en del af markeringen af opstarten planlægges et større klimatopmøde medio 2021 mellem parterne, med sigte på erfaringsudveksling og konsolidering af projektet. Den administrative styregruppe udarbejder konkret oplæg hertil.

Afgrænsning af DK2020 projektet og opgavefordeling mellem KKR og regionen

Projektet bygger videre på erfaringerne fra de kommunale og regionale årlige energi- og klimaregnskaber samt tidligere tiltag i regi af strategisk energiplanlægning, ligesom klimatilpasningsindsatsen i Coast to Coast Climate Challenge inddrages i arbejdet. Der lægges desuden op til, at der arbejdes inden for områderne energi, transport/mobilitet, cirkulær økonomi og klimatilpasning mv. Det er således kommunernes klimaarbejde, der er genstandsfeltet, med hovedfokus på hvordan kommunerne kommer i mål med netto-nul i 2050.

Den overordnede arbejdsfordeling mellem kommunerne og regionen organiseres således, at kommunerne varetager den direkte klimafaglige sparring og 1:1 vejledning af kommunerne, mens regionen varetager dataområdet, fælles læring mv. Den mere detaljerede opgavevaretagelse aftales i projektgruppen og i den administrative styregruppe i forbindelse med projektets opstart.

Herunder en oversigt over opgaverne:

Dato: 13. august 2020

Sags ID: SAG-2019-04892
Dok. ID: 2957674

E-mail: CHBO@kl.dk
Direkte:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

Dato: 13. august 2020

<p>1) Sparringspartner for deltagende kommuner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Understøtte enkeltkommuner med løbende klimafaglig sparring om fremdrift og udfordringer • Oplæring ved CONCITO i metoden til klimahandleplanerne 	<p>Sags ID: SAG-2019-04892 Dok. ID: 2957674 E-mail: CHBO@kl.dk Direkte:</p>
<p>2) Tværkommunale samarbejder og samarbejdsfora</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partnerskaber med virksomheder og andre lokale aktører • Samle læring på tværs 	<p>Weidekampsgade 10 Postboks 3370 2300 København S</p>
<p>3) Lokal klimafaglig facilitator</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektledelse, økonomi, mødeplanlægning og –afvikling for de deltagende kommuner • Bindeled mellem de deltagende kommuner og den centrale projektledelse i CONCITO 	<p>www.kl.dk Side 4 af 4</p>
<p>4) Faglige workshops og peer learning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afvikling og facilitering af workshops • Etablere temabaserede grupper på tværs af kommuner 	
<p>5) Data og udviklingsopgaver</p> <ul style="list-style-type: none"> • Understøtte kommunernes databehov • Finansiering eller ansøgning om midler til udviklingsopgaver 	

For Region Midtjylland

Den 13. august 2020

Anders Kühnau
Regionsrådsformand

For KKR Midtjylland

Den 13. august 2020

Torben Hansen
Formand for KKR

3.4

Godkendelse af Rammeaftale 2021-22

Rammeaftale 2021-22

Politisk aftale om udvikling, koordinering og styring på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland

Indhold

Forord	3
Resumé.....	4
Udviklingsområder	
Fælles om den nære psykiatri	6
Fælles fokus på borgere med komplekse udfordringer.....	8
Øvrige fælles udviklingstiltag.....	10
Styring og økonomi	
Nyt i styringsaftale 2021-22.....	12
Principper for takstsamarbejdet.....	14
Tværregional koordination	16
Bilag til Rameaftale 2021-22	18
Kontakt	19

Forord

Med Rammeaftale 2021-22 sætter de midtjyske kommuner og Region Midtjylland retningen for de kommende års samarbejde om udvikling af faglige indsats og koordinering af kapacitet og styring på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland.

Retningen er politisk sat med indspil fra kommunerne og regionen, og med udgangspunkt i en fælles vision om, at borgeren er i centrum, og at det er borgerens samlede tilværelse og livskvalitet, det handler om.

Et væsentligt element i samarbejdet om at løfte rammeaftalens visioner er at skabe videndeling om faglige metoder og tilgange på tværs af kommuner og region – og med organisationer og civilsamfund som en vigtig medspiller.

I Rammeaftale 2021-22 vil vi sætte fokus på at videreudvikle det tætte og vigtige tværsektorielle samarbejde vi har etableret om at udvikle den nære psykiatri. I denne rammeaftaleperiode forventer vi, at vi politisk skal prioritere nye fælles indsatsområder, hvor alliancen har mulighed for at gøre gavn for mange med en fælles fokuseret indsats.

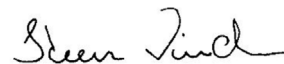
Vi vil også sætte fokus på, hvordan vi i fællesskab udvikler vores tilbudsvifte og bliver bedre til at dele videnkapacitet, så vi sikrer de rette tilbud til rette tid for borgere med komplekse udfordringer.

Vi ser frem til samarbejdet om at udfolde rammeaftalens visioner og initiativer til konkret handling – og vil takke alle jer, der er med til at give rammeaftalen liv og værdi lokalt her i Midtjylland.

Med venlig hilsen

Torben Hansen
Formand for KKR Midtjylland
Borgmester i Randers Kommune

Steen Vindum
Næstformand for KKR Midtjylland
Borgmester i Silkeborg Kommune

Resumé

Udvikling og koordinering

Det er kommunernes ansvar at koordinere det specialiserede social- og specialundervisningsområde i samarbejde med regionen. Denne koordination foregår via rammeaftalen, som indeholder aftaler om fælles udviklingstiltag, kapacitet og styring på det sociale område.

De midtjyske kommuner oplever generelt sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel på det specialiserede område. Der er dog enkelte områder, hvor det kan være vanskeligt at finde det rette tilbud. Samtidig er der en opmærksomhed på, at efterspørgsel ikke alene omhandler antallet af pladser, men også, at vi har den rette tilbudsvifte i forhold til det, der efterspørges.

På denne baggrund sætter de midtjyske kommuner sammen med Region Midtjylland særligt fokus på 2 fælles udviklingsområder i Rammeaftale 2021-22:

1. Den nære psykiatri (videreførelse af udviklingsområde fra Rammeaftale 2019-20)
2. Borgere med komplekse udfordringer

På disse områder vil det tværsektorielle samarbejde have særlig prioritet i de kommende år. Hermed ønsker vi at skærpe vidensdeling og handlekraft, så der skabes nye tiltag, der kan imødekomme den efterspørgsel og det udviklingsbehov, vi ser.

De fælles udviklingsområder er beskrevet på de efterfølgende sider, og sætter retningen for de kommende års tværsektorielle samarbejde på det sociale område i Midtjylland.

Styring og økonomi

Rammeaftalen omfatter de kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region, som anvendes af flere kommuner end driftskommunen. I Midtjylland er ca. 10.000 dag- og døgnpladser omfattet af Rammeaftalen.

Rammeaftalen sætter rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud.

Dette sker gennem styringsaftalen, hvis primære formål er at beskrive principperne for finansiering, takstberegning og aftaler om køb og salg af pladser for kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region.

Der udarbejdes årligt ledelsesinformation på baggrund af indberetninger fra kommuner og region med henblik på løbende at følge udviklingen på området. Udviklingen følges bl.a. via takstudvikling, belægning og kapacitet på de omfattede tilbud.

Styringsaftalen er et bilag til Rammeaftale 2021-22.

Rammeaftalens mål og vision for borgerne

Samarbejdet på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland kendetegnes ved, at det gør en forskel for borgerne.

Vi arbejder sammen på tværs af de midtjyske kommuner og region for:

- At borgeren har mest muligt ansvar og indflydelse på eget liv med fokus på livskvalitet
- At indsatser hænger sammen og skabes sammen med borgeren - hele vejen rundt
- At borgerens ressourcer kommer i spil og skaber værdi i en tidlig og fokuseret indsats
- At alle er en del af et fællesskab

Samarbejdet skal sikre høj kvalitet i tilbuddet til alle målgrupper. Både for borgere med potentiale for rehabilitering og øget mestring og borgere med varigt støttebehov.

Fælles om den nære psykiatri

Fortsat fokus på udviklingen af den nære psykiatri – med borgeren i centrum

Alliancen om den nære psykiatri er et tværsektorielt samarbejde i Midtjylland, som er rodfæstet i Rammeforførelsen på det specialiserede socialområde og i Sundhedsforførelsen for 2019-23.

At forbedre og udvikle den nære psykiatri er en løbende og langsigtet proces. Den nære psykiatri videreføres derfor som udviklingsområde i Rammeforførelsen 2021-22.

Alliancen er et bredt samarbejde, som i kommunerne omfatter både socialpsykiatrien, sundhedsområdet, beskæftigelsesområdet samt det almene og det specialiserede børne- og ungeområde. Alliancen er således bredt forankret i kommunerne og skal understøtte, at der sikres helhed og sammenhæng for borgeren. Både i forhold til de kommunale tilbud, men også på tværs af kommuner, region, praktiserende læger og de mange tilbud og fællesskaber i civilsamfundet.

I alliancen vil vi i fællesskab forbedre og udvikle den nære psykiatri. Vi har forpligtet os selv og hinanden på at arbejde tættere sammen. Det betyder blandt andet, at vi er fælles om flere løsninger, så borgerne får mere ensartet hjælp af samme høje kvalitet.

Alliancen har fokus på den brede trivselsdagsorden, forebyggelse af psykisk sygdom og indsatser for svært psykisk syge borgere. Når arbejdet med de første prioriterede indsatsområder er godt på vej forventes det, at der politisk vil blive udvalgt nye fælles indsatsområder mellem alliancens parter.

Alliancen har fra start været særligt optaget af at skabe fælles løsninger, der kan forebygge mistrivsel blandt børn og unge. Blandt andet ved at skabe bedre sammenhæng mellem det almene børneområde (dagtilbud, skoler mv.) og tilbuddene i det specialiserede område.

Det er i det nære - der hvor børn og unge har deres dagligdag - at vi skal arbejde med at øge den mentale sundhed. Alliancen arbejder derfor med at skabe fælles løsninger, der kan bidrage til at forebygge at psykisk sygdom opstår og udvikler sig ved at sikre hurtig og let tilgængelig hjælp til de børn og unge, der har brug for støtte.

Samtidig er de mest udsatte borgere med svær psykisk sygdom et prioriteret indsatsområde i alliancens første år. Der arbejdes med at afprøve og udbrede fælles løsninger for svært psykisk syge voksne, der har tilbagevendende behov for støtte og behandling på tværs af region, kommune og almen praksis.

Den overordnede målsætning er at forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom.

Alliancen om den nære psykiatri

Alliancen om den nære psykiatri er et samarbejde mellem de 19 midtjyske kommuner, Region Midtjylland, praktiserende læges organisation (PLO-Midtjylland) samt bruger- og pårørendeorganisationer i psykiatrien.

Alliancen blev dannet på initiativ af KKR Midtjylland i 2018 og er et dynamisk samarbejde, som løbende udvikles i tæt dialog mellem aktørerne.

Det er politisk besluttet, at alliancen som de første prioriterede indsatsområder fokuserer på at:

- Forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge
- Forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom

I denne rammeaftaleperiode forventes det, at der politisk skal prioriteres nye fælles indsatsområder, hvor alliancen har mulighed for at gøre gavn for mange med en fælles fokuseret indsats. På den måde tager samarbejdet i alliancen højde for de aktuelle behov, der opstår og viser sig.

De valgte indsatsområder skal ses som fælles udviklingsområder, hvor vi på tværs af aktørerne mener, at der i de kommende år er brug for en ekstra indsats. Og hvor indsatsen med fordel kan udvikles og implementeres i et tæt samspil mellem hospitaler, praktiserende læger, kommuner og civilsamfundsaktører.

Arbejdet i alliancen kan følges på:
<https://www.sundhedsaftalen.rm.dk/Den-naere-psykiatri/>

Udviklingsområde

Fælles fokus på borgere med komplekse udfordringer

Både inden for børne-unge og voksenområdet opleves et stigende antal borgere med komplekse udfordringer.

I Rameaftale 2021-22 vil de midtjyske kommuner og regionen i fællesskab sætte fokus på, hvordan vi sammen udvikler vores tilbudsvifte og bliver bedre til at dele videnkapacitet. Dette vil vi gøre for at sikre de rette tilbud til rette tid for borgere med komplekse udfordringer, herunder borgere med udviklingshæmning/udviklingsforstyrrelse og psykiatriske udfordringer samt udadreagerende adfærd.

Visionen er at skabe et nyt fælles afsæt for tilbud til borgere med komplekse udfordringer, hvor vante regler og rammer udfordres med henblik på at søge nye løsninger. Det vil vi gøre ved at opbygge stærke faglige miljøer på tværs og udvikle nye typer af tilbud, hvor vi forpligter hinanden på bedre og mindre om-

kostningstunge løsninger. Både mellem kommuner og region, men også kommunerne imellem. Her vil vi bl.a. tage udgangspunkt i vores fælles guideline om effekt og progression, hvor effekten for borgerne er i fokus [\[link\]](#).

Det er vigtigt for os, at invitere handicaporganisationer og andre centrale aktører med ind i denne bevægelse.

Børne- og ungeområdet

Kommunerne peger på, at der generelt ses en stigning i antallet af børn og unge, der diagnosticeres – og at mange børn får en diagnose tidligere, end det før har været tilfældet. Stigningen ses særligt i forhold til diagnoser inden for autismspektret.

Samtidig ses en tilgang af børn og unge, der har flere samtidige diagnoser. Det kan være dobbeltdiagnoser grundet fx misbrug, kriminalitet, udadreagerende adfærd eller omsorgssvigt.

Børn og unge med komplekse udfordringer kan have behov for støtte fra mange aktører. Fx praktiserende læge, tilbud i den kommunale socialpsykiatri og/eller den regionale psykiatri og ikke mindst indsatser centreret om dagligdagen i forhold til undervisning, beskæftigelse og fritidsliv. Her er det særligt vigtigt at

den viden, forældre og netværk omkring barnet eller den unge besidder, inddrages i en sammenhængende indsats.

I Rammaaftale 2021-22 ønskes det at arbejde med øget videndeling om løsninger og ideer til, hvordan vi i et fællesskab mellem kommuner og region kan styrke tilbud og sammenhæng for børn og unge med komplekse udfordringer. Målet er at det enkelte barn og den unge lærer at mestre sit eget liv i videst mulige omfang.

Kommunerne vil desuden øge fokus på tidlige og forebyggende indsatser, så der sættes tidligt ind med kvalificerede indsatser, der understøtter barnets eller den unges udvikling, når der opleves begyndende trivselsudfordringer.

Voksenområdet

Næsten halvdelen af kommunerne oplyser, at de oplever en stigning i antallet af borgere med komplekse udfordringer i form af flere samtidige diagnoser. Der er tale om forskelligartede komplekse kombinationer af problemstillinger inden for psykiatri, autisme, misbrug, sociale problemer og udadreagerende adfærd mv.

Kommunerne kan have vanskeligt ved at finde egnede tilbud til borgere med komplekse udfordringer, der ofte har særlige støttebehov og indsatser på tværs af sektorer. Det har blandt andet betydet en stigende tendens til omkostningstunge enkeltmandsforanstaltninger, som ikke nødvendigvis har den ønskede effekt for den enkelte borger.

Kommunernes oplevelse kan genkendes i Region Midtjylland, der oplever et stigende efterspørgselspres fra kommunerne efter specialiserede tilbud til

borgere med komplekse udfordringer. Efterspørgslen ses særligt på autismeområdet, men også i socialpsykiatrien, på hjerneskadeområdet og i forhold til tilbud til udviklingshæmmede borgere med dom.

I Rammaaftale 2021-22 ønskes det at arbejde med øget videndeling om løsninger og ideer til, hvordan vi i et fællesskab mellem kommuner og region kan skabe nye typer af tilbud og løsninger til voksne borgere med komplekse udfordringer.

Status på det fælleskommunale samarbejde

Øvrige fælles udviklingstiltag

Aktuelle problemstillinger og behov for fælles handling på det sociale område drøftes løbende i den administrative styrgruppe på det specialiserede social- og specialundervisningsområde (DASSOS), hvor socialdirektørerne i de 19 midtjyske kommuner og regionen mødes hvert kvartal. Samarbejdet i DASSOS kan følges på Sekretariatets hjemmeside [\[link\]](#).

Nedenfor ses en kort status på samarbejdet om øvrige aktuelle udviklingstiltag, der bl.a. udspringer af fælles udviklingsområder i tidligere rammeaftaler:

Guideline for et styrket fælles fokus på effekt og progression

Kommunerne og Region Midtjylland har udgivet en guideline, som sætter en fælles ramme for, hvad der skal fokuseres på i vores samhandel på det specialiserede socialområde. Guidelinen indeholder en række anbefalinger, der sætter borgeren i centrum ved at fokusere på effekt og progression. Det er frivilligt at anvende guidelinen. DASSOS opfordrer dog til, at guidelinens anbefalinger anvendes, når der indgås aftaler om køb og salg af pladser på tværs af kommuner, region og private tilbud i Midtjylland.

Guideline for samhandel på det specialiserede socialområde findes her [\[link\]](#).

Viden om indsatser til børn og unge med autisme

Kommuner og region har fokus på at sikre en sammenhængende indsats mellem almen og specialområdet, så børn og unge med autisme får de bedste vilkår til at leve et godt liv og til at være en aktiv del af samfundet. For at supplere og inspirere til det lokale arbejde afholdes videndelings workshops, så kendskabet til de forskellige virksomme indsatser både lokalt og nationalt kan udbredes og videreudvikles i kommuner og region. Læs mere her [\[link\]](#).

Centrale udmeldinger fra Socialstyrelsen

Socialstyrelsen har kompetence til at udmelde målgrupper og særlige indsatser, hvor det vurderes, at der er behov for øget koordination eller planlægning på tværs af kommuner og regioner for at sikre og videreudvikle den mest specialiserede indsats. Formålet er at sikre, at de nødvendige højt specialiserede indsatser og tilbud tilpasset målgruppens behov er til stede på nationalt plan og er tilgængelige for kommunerne.

Socialstyrelsen har udsendt 3 centrale udmeldinger, som kommunerne skal afrapportere som et særskilt punkt i forbindelse med fastlæggelsen af Rammeaftale 2021-22.

På baggrund af afrapporteringerne skal Socialstyrelsen vurdere, om der på nationalt plan er en tilstrækkelig koordination, der sikrer det fornødne udbud af højt specialiserede tilbud og indsatser inden for de udmeldte målgrupper, som er:

- Udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug
- Borgere med udviklingshæmning og dom
- Borgere med svære spiseforstyrrelser

På baggrund af afrapporteringerne vil Socialstyrelsen gå i dialog med kommunalbestyrelserne om, hvorvidt der på nationalt plan er en tilstrækkelig koordination, der sikrer det fornødne udbud af højt specialiserede tilbud til målgrupperne.

Mere information om de centrale udmeldinger kan findes her [**\[link\]**](#).

Nyt i styringsaftale 2021-22

Takstafte for perioden 2019-2022

De 19 Kommuner og Region Midtjylland indgik i forbindelse med fastlæggelsen af Rammeaftale 2019-20 følgende aftale om udvikling i taksterne i perioden 2019-2022, som videreføres i denne rammeaftale:

- Taksterne kan ikke stige i perioden
- Taksterne reduceres med minimum 2 pct. i hele perioden
- Der er mulighed for at fratække den del over 3 pct., der blev aftalt i sidste takstafte periode

Forhold om udmøntning af takstafte til administrativt brug er uddybet i styringsaftalen (bilag 1).

Styringsaftale 2021-22 er på alle væsentlige punkter en videreførelse af de gældende administrative aftaler om finansiering, takstberegning og afregning. De væsentligste tilføjelser til styringsaftalen er:

Socialpædagogisk ledsagelse i forbindelse med ferie

Kommunale og regionale døgntilbud for voksne med betydelig nedsat psykisk funktionsevne kan tilbyde tilkøb af ledsagelse til beboere, der på eget initiativ ønsker at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier. Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier skal ligge ud over den indsats, jf. servicelovens § 85, som beboeren er visiteret til i døgntilbuddet.

Krisecentre og Forsorghjem

Serviceloven af 7. august 2019 har lovfæstet, at det er lederen af tilbuddet, der har kompetence til at træffe afgørelse om optagelse og udskrivning. Afgørelsen kan ikke påklages til anden myndighed.

Ændret afregning fra Børnehus Midt

Børnehus Midt ændrer fra 1. januar 2020 afregningspraksis, så alle nye børnesager afregnes ved opstart i stedet for ved sagens ophør. Med den nye afregningspraksis har Børnehus Midt samme afregningspraksis som landets øvrige børnehuse.

Nationale initiativer til mere gennemsigthed i takststrukturen

Regeringen og KL har i økonomiaftalen 2020 aftalt øget gennemsigthed i takststrukturen via:

1. Justering af takstmodellen med opdeling af taksten i en basis og ydelsestakst fra 1/1-2022.
2. Finansieringsmodel for sundhedslovsydelser til borgere på botilbud ændres, så omkostninger til sundhedsfaglig behandling, der er led i opholdet, indregnes i taksterne på botilbud og så borgerens aktuelle opholdskommunes udgifter til øvrige sundhedslovsydelser dækkes af den tidligere opholdskommune. Dette med forventet ikrafttræden hhv. 1/1-2022 (ændring af serviceloven) og 1/1-2021 (ændring af sundhedsloven og retsikkerhedsloven)
3. Udarbejdelse af standardkontrakt, som anbefales anvendt ved køb og salg af ydelser og indsatser på det specialiserede socialområde.

For uddybning se styringsaftalens kapitel 12 i bilag 1 til Rammeaftale 2021-2022 [\[link\]](#)

Styringsaftale 2021-22

Rammeaftalen omfatter kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region, som anvendes af flere kommuner end driftskommunen.

I Midtjylland er ca. 10.000 pladser inden for det specialiserede social- og specialundervisningsområde omfattet af Rammeaftalen.

Rammeaftalen sætter rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud.

Dette sker gennem styringsaftalen, hvis primære formål er at beskrive principperne for finansiering, takstberegning og afregning i den midtjyske region. Styringsaftalen fastlægger med andre ord spillereglerne for samarbejdet mellem køber og sælger.

Styringsaftale 2021-22 er bilag 1 til rammeaftalen og kan tilgås via dette [\[link\]](#)

Principper for takstsamarbejdet

Styringsaftalen bygger på følgende overordnede principper for takstsamarbejdet

Incitament til sikker drift

Driftsherren skal have incitament til at sikre en løbende økonomisk effektiv drift, herunder at der sker den nødvendige tilpasning af kapaciteten.

Den løbende tilpasning er afgørende for at undgå tomme pladser og for at minimere risikoen for underskud. Tilpasningen sker ved, at driftsherren kan foretage midlertidige kapacitetsændringer i tilbuddene. Køberkommunen skal have incitament til at indgå rettidig dialog med driftsherren om forventninger og ændringer i efterspørgslen.

Takster og udgiftsstyring

Taksterne skal være retvisende og sammenlignelige ydelser skal kunne sammenlignes på priserne udregnet efter samme principper.

Det overordnede fokus på takster er dels et behov for at kunne styre de kom-

munale og regionale udgifter, og dels et behov for udvikling af omkostningseffektive tilbud, hvor faglighed og kvalitet fortsat opretholdes.

Samme regler for alle udbydere af tilbud

For at sikre ensartede konkurrencevilkår gælder de samme regler for omkostningsberegninger for alle udbydere inden for rammeaftalens område. Der er enighed om, at taksterne betragtes som endelige, og at efterregulering skal begrænses i størst muligt omfang.

Regulering af over-/underskud

Finansieringsbekendtgørelsen bestemmer, at driftsherre skal indregne tidligere års over- og underskud i taksterne.

Taksterne skal generelt afspejle de langsigtede omkostninger. Derfor må mulighederne for at udligne over- og underskud på tværs af tilbud ikke bruges til at

holde fast i, at nogle takster permanent ligger lidt over omkostningsniveauet for ydelserne, mens andre ligger lidt under. Derfor skal driftsherren overveje, om budgetterne på de enkelte ydelser/ydelsesniveauer skal reguleres, så budgetterne er et reelt udtryk for de gennemsnitlige langsigtede omkostninger.

Ledelsesinformation

Ledelsesinformationen udarbejdes årligt på baggrund af indberetninger fra kommunerne og Region Midtjylland og består af takstudvikling på regnskabs-tal, opgørelse af over- / underskud, tillægsydelse i regnskab, belægningsoversigt samt pladsoversigt. Formålet med ledelsesinformation er at kunne udpege relevante opmærksomhedspunkter over for driftsherrerne og tydeliggøre udviklingen på området.

Rammerne for takstsamarbejdet

I Styringsaftale 2021-22 fremgår blandt andet:

- Hvilke tilbud, der er omfattet af rammeaftalen
- Forhold om udmøntningen af takstaf-talen for tilbud omfattet af rammeaf-talen
- Aftaler om prisstruktur og takstbe-regning
- Aftaler om oprettelse og lukning af pladser
- Aftaler om afregning og betaling

Ingen midtjyske kommuner har tilkendegivet, at de ønsker at overtage regionale tilbud i forbindelse med fastlæggelsen af rammeaftalen.

Styringsaftalen er bilag 1 til rammeaftalen og kan tilgås via dette [link](#)

Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Tværregional koordinatation

Overordnet god sammenhæng mellem kapacitet og belægning

I Midtjylland er der en fælles forståelse af, at den enkelte kommune ikke nødvendigvis selv er i stand til at drive specialiserede tilbud og varetage samtlige indsatser, der imødekommer alle borgernes behov. Kommunerne samarbejder derfor med hinanden og regionen om at koordinere og sikre, at de fornødne indsatser er til rådighed for borgerne på tværs af kommunegrænserne.

Samtidig har kommunerne i forbindelse med udarbejdelsen af rammeaftalen ansvaret for at sikre koordinatation nationalt i forhold til de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger samt den sikrede boform Kofoedsminde.

Der findes 10 lands- og landsdelsdækkende tilbud samt 8 tilbud med sikrede afdelinger på landsplan. Kapaciteten og belægningen på disse tilbud koordineres tværregionalt, da der er tale om specialiserede tilbud, der er omfattet af hel eller delvis objektiv finansiering.

I Midtjylland indgår de sikrede institutioner Koglen og Grenen, som drives af Region Midtjylland, i den tværregionale koordinatation.

De lands- og landsdelsdækkende tilbud er højt specialiserede undervisningstilbud med få borgere i målgruppen. Tilbuddenes udvikling i forhold til kapacitet og belægning er nærmere beskrevet i rammeaftalens bilag 2 [\[link\]](#), som er et fælles bilag til rammeaftalerne i de 5 regioner. Det vurderes, at der for de fleste tilbud er god sammenhæng mellem kapacitet og belægning.

I forhold til den sikrede boform Kofoedsminde er Social- og Indenrigsministeriet ved at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge og komme med mulige løsningsmodeller i forhold til finansieringsmodellen samt udviklingen i målgruppen og kvaliteten i tilbuddet til domfældte borgere med udviklingshæmning.

Om tværregional koordination

I forbindelse med udarbejdelsen af rammeaftalen har kommunerne ansvaret for at sikre indbyrdes koordination mellem regionerne i forhold til de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger samt den sikrede boform Kofoedsminde.

Der er nedsat et kommunalt koordinationsforum bestående af repræsentanter fra de administrative styregrupper på det specialiserede socialområde i hver af de fem KKR. Koordinationsforum er ansvarlig for at udarbejde forslag til landsdækkende koordination af de berørte områder, som indgår i de enkelte rammeaftaler.

Hvert år udarbejdes en rapport, der sætter fokus på de lands- og landsdelsdækkende tilbud samt de sikrede afdelinger, og følger udviklingen i kapacitet og belægning på tilbuddene. I rapporten udvælges og beskrives endvidere de tilbud, der følges særligt tæt for at sikre den fremadrettede bæredygtighed. Rapporten findes i rammeaftalens bilag 2 [\[link\]](#).

De administrative styregrupper har ansvar for at følge udviklingen på de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger, som er beliggende i egen region. Såfremt der sker eller er udsigt til væsentlige ændringer i kapacitet og/eller behov, skal styregruppen bringe det op i Koordinationsforum, så kommunerne i fællesskab kan løfte deres ansvar på området.

Bilag til Rammeaftale 2021-22

Rammeaftalens bilag

1. Styringsaftale 2021-22
2. Lands- og landsdækkende tilbud og sikrede afdelinger
3. Udviklingsplan, Landsbyen Sølund
4. Udviklingsplan, Specialområde Autisme, Region Midtjylland
5. Udviklingsplan, Specialområde Socialpsykiatri, Region Midtjylland
6. Organisering af det fælleskommunale samarbejde i Midtjylland
7. Tilbudsviften (gældende takstfil)
8. Oversigt over pladser omfattet af rammeaftalen

Rammeaftalen med bilag kan findes på hjemmesiden:

<https://rammeaftale.viborg.dk/Rammeaftale/>

Kontakt

Fælleskommunalt sekretariat i Midtjylland
Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Hjemmeside: <https://rammeaftale.viborg.dk/>

Mail: takst@viborg.dk
Tlf: 41 71 99 98

**Rammeaftale på det specialiserede social-
og specialundervisningsområde for de 19
midtjyske kommuner og Region Midtjylland**

KKR
MIDTJYLLAND